

PROJEKT

**Uchwała Nr / / 2022
Rady Powiatu Leszczyńskiego
z dnia 2022 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Leszczyńskim na lata 2022 - 2026**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 528 t.j.) oraz art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 t.j.) Rada Powiatu Leszczyńskiego uchwala, co następuje.

- §1.** Rada Powiatu Leszczyńskiego przyjmuje do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Leszczyńskim na lata 2022 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2.** Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.
- §3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jan Szkudlarczyk

Uzasadnienie do
Projektu Uchwały Nr / / 2022
Rady Powiatu Leszczyńskiego
z dnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Leszczyńskim na lata 2022 - 2026**

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 t.j.) do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie przedkłada propozycję Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Leszczyńskiego na lata 2022 – 2026.

Powyższy program ma stanowić skuteczne narzędzie przeciwdziałania zjawisku przemocy wśród mieszkańców Powiatu Leszczyńskiego oraz platformę współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na rzecz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Jan Szkudlarczyk

POWIATOWY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W

RODZINIE

ORAZ

OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

W POWIECIE LESZCZYŃSKIM

NA LATA 2022-2026

Leszno 2022 r.

Spis treści

I.		
	Wstęp.....	2
	1. <i>Aspekt psychologiczny zjawiska przemocy.....</i>	<i>2</i>
	2. <i>Aspekt prawny zjawiska przemocy.....</i>	<i>8</i>
II.	Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie leszczyńskim.....	13
	1. <i>Gmina Lipno.....</i>	<i>14</i>
	2. <i>Gmina Świeciechowa</i>	<i>16</i>
	3. <i>Gmina Wijewo.....</i>	<i>17</i>
	4. <i>Gmina Krzemieniewo.....</i>	<i>18</i>
	5. <i>Gmina Włoszakowice.....</i>	<i>19</i>
	6. <i>Gmina Rydzyna</i>	<i>20</i>
	7. <i>Gmina Osieczna.....</i>	<i>22</i>
	8. <i>Analiza diagnozy zjawiska przemocy w Powiecie Leszczyńskim.....</i>	<i>25</i>
	9. <i>Analiza zjawiska przemocy w skali kraju.....</i>	<i>26</i>
III.	Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	28
	<i>Cele Programu i kierunki działań</i>	<i>29</i>
IV.	Efekty realizacji programu, monitorowanie i ewaluacja	32

I. WSTĘP

Aspekt psychologiczny zjawiska przemocy

Powszechnie wiadomo, że prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa jest ściśle powiązane z właściwym funkcjonowaniem rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa. Rodzina bowiem odgrywa zasadniczą rolę w wychowaniu i socjalizacji dzieci, stwarza też najlepsze warunki dla prawidłowego funkcjonowania ludzi także w szerszym kręgu społeczeństwa. Występowanie zaś faktów stosowania w rodzinie przemocy wobec swoich bliskich, osób zależnych, dzieci wskazuje, że mamy do czynienia z drastyczną formą rozbicia wewnętrznego rodziny.

Pojęcie przemocy znajduje w literaturze przedmiotu liczne interpretacje. W słowniku języka polskiego przemoc jest definiowana jako: fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś; narzucona bezprawnie władza, panowanie. W celu określenia aktów przemocy wobec osób najbliższych stosuje się różne terminy: przemoc w rodzinie, przemoc domowa, przemoc wewnątrzrodzinna, wewnątrzmałżeńska, złe traktowanie, maltretowanie, znęcanie, krzywdzenie, nadużycie itp. Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”. Definicja ta dzieli przemoc na trzy kategorie: przemoc skierowana do siebie, przemoc interpersonalna oraz przemoc grupowa. Bierze się tu pod uwagę celowe działanie sprawców, a także skutki bezpośrednie i takie, które zaważają na dalszym rozwoju jednostki. W Polsce ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. określa przemoc w rodzinie jako: „jednorazowe albo powtarzające

się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. W literaturze przedmiotu wyraźnie wskazuje się na fakt, iż przemoc może mieć różne oblicza, dzieląc ją następująco:

- **przemoc fizyczna** – naruszanie nietykalności fizycznej osoby poprzez zadawanie bólu fizycznego lub grożenie nim,
- **przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej, objawia się słownymi atakami, wyzwiskami, grożeniem, nękaniami, poniżaniem i upokarzaniem. Obejmuje również takie formy zachowania jak izolacja ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych poglądów. Można wyróżnić formę czynną (zastraszanie, nadużycie emocjonalne) i bierną (brak uczuć, zaniedbywanie emocjonalne),
- **przemoc seksualna** – naruszenie intymności, charakteryzuje się przedmiotowym traktowaniem drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb. Sprawca, nie licząc się z potrzebami, stanem ofiary, zmusza ją do nieakceptowanych praktyk seksualnych. Ofiarami nadużyć seksualnych stają się zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci. Przemocą seksualną będzie zarówno kontakt seksualny realizowany bez zgody drugiej osoby, stosunek seksualny wymuszony siłą, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot, oralne lub analne stosunki homoseksualne, dotykanie narządów płciowych, jak też zmuszanie ofiary, wbrew jej woli, do oglądania obrazów pornograficznych np. zdjęć czy filmów,
- **przemoc ekonomiczna** – naruszenie własności, polega na zmuszaniu drugiej osoby do pozostawania w stanie zależności materialnej poprzez ograniczanie swobody w dysponowaniu pieniędzmi, zakazywanie bądź utrudnianie partnerowi podjęcia pracy, niszczenie własności itp.

- **zaniedbanie** – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, zaniechanie działania na rzecz osoby zależnej, słabszej od sprawcy. Najczęściej stosują je osoby dorosłe wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych lub okresowo czy przewlekle chorych.

Specjaliści w swoich badaniach zauważyli, że przemoc w bliskich związkach najczęściej nie jest zdarzeniem jednorazowym. Cechuje ją szczególna dynamika, spowodowana tym, że akty napaści, przemocy cyklicznie się powtarzają. Stosowana przez sprawcę przemoc jest jednocześnie dla niego swoistą nagrodą, daje poczucie spełnienia, zaspokojenie, jest dla niego atrakcyjna. Im dłużej trwa, tym bardziej sprawca utrwala swoją rolę, każde takie kolejne zdarzenie jest niczym motywator, wzmocnienie dla roli sprawcy, który utrwala w sobie przeświadczenie o przyzwoleniu ofiary, o ile ta dyrektywnie nie potrafi zaoponować. Pozostająca w trudnej sytuacji ofiara, będąc przepelniona emocjami, w tym olbrzymim lękiem przed kolejnym atakiem sprawcy, nie jest w stanie realnie ocenić sytuacji. W takim układzie mamy do czynienia z powtarzającymi się cyklami przemocy, które składają się z trzech etapów o zróżnicowanym czasie trwania i intensywności:

- I. **Faza narastania napięcia** – jest to czas, w którym osoba doznająca przemocy odczuwa wzrost napięcia w relacji ze sprawcą. Napięcie to odczuwają również pozostali członkowie rodziny. Sprawca jest rozdrażniony. Przeżywaną złość odreagowuje na innych, wyraża różne pretensje, oskarżenia w stosunku do ofiary. W zachowaniu sprawcy pojawia się agresja. Ofiara czuje się winna, gorsza, zdenerwowana, boi się i najczęściej stara się jak najszybciej załagodzić odczuwane napięcie, często też sprostać oczekiwaniom sprawcy. Jest cały czas spięta i zdenerwowana gdyż wie, że wszystko, co zrobi lub co powie, może być pretekstem do wybuchu złości i agresji. Ponadto osoba doznająca przemocy nierzadko usprawiedliwia sprawcę przed domownikami, szczególnie przed dziećmi, które bardzo często są świadkami przemocy.

- II. Faza (ostrej) gwałtownej przemocy** – ofiara bezpośrednio doświadcza wszystkich rodzajów przemocy stosowanych przez sprawcę, który często wpada w gniew i odreagowuje swoje emocje na ofierze. Eksplozja przemocowych zachowań i emocji jest nieadekwatna do przyczyny. Sytuacja ta powoduje, iż osoba krzywdzona odczuwa ogromny strach, przerażenie, poniżenie, lęk, złość, jak również bezsilność, szok. Zdarza się, że osoby doznające przemocy w rodzinie, w takich sytuacjach szukają pomocy, dzwoniąc na policję, uciekają po pomoc i schronienie do rodziny. Ale bywa też tak, że osoby doświadczające przemocy szybko rezygnują z pomocy ze względu na prośby sprawcy, jak też wskutek uwikłania.
- III. Faza miodowego miesiąca** – osoba stosująca przemoc stara się pogodzić z ofiarą i tym samym zapobiec konsekwencjom swojego destrukcyjnego zachowania. Sprawca szybko zmienia się i staje się jakby zupełnie innym, „dobrym” człowiekiem. W tej fazie sprawca, w obawie przed utratą kontroli nad sytuacją domową, wyraża skruchę i obiecuje poprawę, otacza ofiarę złudną opieką. Wszystko po to, aby ofiara po raz kolejny uwierzyła, że wszystko będzie dobrze, a sytuacja konfliktowa w domu ustabilizuje się. Często utrata poczucia bezpieczeństwa i stabilności sprawiają, że ofiara po raz kolejny chwyta się nadziei, że partner / partnerka zmieni się.

Powtarzający się cykl przemocy powoduje poważne objawy u ofiar, takie jak: zaburzenia snu, chroniczne zmęczenie, problemy z jedzeniem, bóle głowy, pleców, serca, czy nadciśnienie.

W coraz większym stopniu zwraca się uwagę na istnienie związku między faktem bycia ofiarą przemocy w dzieciństwie, a późniejszymi przejawami wzorów zachowań agresywnych u młodzieży i dorosłych. Badacze są zgodni co do tezy o transgeneracyjnym dziedziczeniu wzorców przemocy i zwiększeniu trzykrotnie ryzyku wystąpienia przemocy fizycznej w życiu dorosłym. Przemoc uszkadza umysł osoby małoletniej u samych fundamentów. Natomiast jeśli krzywdzenie wydarza się

we wczesnym dzieciństwie, to może deformować funkcjonowanie umysłu od samego początku jego kształtowania się. Podobne stanowisko w tej sprawie przedstawia E. Jarosz, pisząc: doświadczenie przemocy „zagnieżdża się głęboko w psychice dziecka i utrzymuje się długo, często przez całe życie, upośledzając jego funkcjonowanie społeczne, zawodowe, emocjonalne i zdrowotne Dorosłego Krzywdzonego Dziecka”. Wykazano także, że dziecko traktowane przez dorosłych w sposób zbyt surowy i niekonsekwentny odcina się od swoich emocji. W efekcie, w mniejszym stopniu wchodzi w relacje z innymi, uczy się manipulować ludźmi w celu uzyskania korzyści. Wszystkie dzieci narażone na doświadczenie przemocy w rodzinie wymagają wsparcia i pomocy ze strony różnych specjalistów. Te traumatyczne doświadczenia niestety nie mijają same, powodują degradację życia emocjonalnego, która w postaci zaburzeń wtórnych może towarzyszyć dziecku przez całe jego życie, także dorosłe, uniemożliwiając realizację planów oraz nawiązywanie i podtrzymywanie właściwych relacji społecznych. Bycie świadkiem przemocy wpływa różnie na dziecko w zależności od jego wieku, płci, systemu wsparcia społecznego. W grupie dzieci, które mogą doświadczać przemocy w rodzinie, są także dzieci będące jeszcze w łonie matki. Czas ciąży to okres intensywnego rozwoju wszystkich narządów i układów. Stan psychofizyczny kobiety jest niezwykle ważny dla właściwego rozwoju dziecka, jego układu nerwowego, narządów zmysłów, dla całego, także przyszłego rozwoju psychomotorycznego. Czynniki stresogenne działające na matkę mają niekorzystny wpływ na rozwój płodu. Pojawiające się u niemowlęcia już po urodzeniu trudności w zachowaniu, nadmierne reagowanie na bodźce, nadwrażliwość, nadmierna płaczliwość, zaburzenia snu mogą być konsekwencją przemocy stosowanej w stosunku do matki w okresie ciąży. Doświadczenie przemocy ze strony jednego z rodziców jest niezwykle bolesnym przeżyciem dla dziecka. Przemoc wszak stosuje osoba, którą dziecko kocha bezgranicznie. Zdarza się nierzadko, że dziecko staje w obronie maltretowanego rodzica. Zachowania dziecka bywają różne, np. od prób pocieszenia pobitej matki, do czynnej próby obrony przed atakującym ojcem.

Z jednej strony dziecko chce chronić atakowaną matkę, z drugiej kształtuje się w nim przekonanie o niższej pozycji matki wobec ojca, kobiety wobec mężczyzny. To przekonanie utrwała się z latami i sprawia, że pomimo braku zgody wobec zachowań ojca, a bywa, że i nienawiści wobec niego, w wieku dorosłym samo zaczyna zachowywać się na jego wzór. Bycie świadkiem przemocy w rodzinie przejawia się u dziecka w kilku aspektach:

- w zaburzeniach zachowania w postaci agresywnych zachowań, okrucieństwa wobec zwierząt, napadów złości, zachowań typu acting-out, nadruchliwości, wagarowania, zachowań przestępczych;
- w emocjonalnych problemach: lęku, smutku, złości, wycofaniu, niskiej samoocenie;
- w problemach funkcjonowania społecznego: odrzuceniu przez rówieśników, niezdolności do empatii, małych umiejętności społecznych;
- w problemach funkcjonowania poznawczego: słabych wynikach w szkole, opóźnieniu rozwoju intelektualnego, opóźnieniu w rozwoju mowy;
- w zakresie zdrowia fizycznego: bezsensowności, zaburzeniach jedzenia, symptomach chorób psychosomatycznych, słabym rozwoju motorycznym i fizycznym, moczeniu nocnym.

Przemoc rozgrywa się w rodzinie, która jest prywatnym obszarem życia człowieka. Jako taki istotnie podlega ochronie. Gdy jednak pojawia się w niej przemoc, przekroczenie progu domu jest w pełni uzasadnione. Interwencja w rodzinie z problemem przemocy zawsze daje szansę zatrzymania destrukcji, którą wprowadza sprawca. Stwarza możliwości dla ofiary i pozostałych członków rodziny, znalezienia oparcia, pomocy. Daje możliwość pozytywnego rozwiązania doświadczanego przez ofiary kryzysu i w efekcie przejścia na wyższy etap rozwoju osobistego. Można symbolicznie powiedzieć, że reakcja instytucji na przemoc

dziejącą się w rodzinie kładzie „pomost” dla ofiar do wyjścia z sytuacji krzywdzenia, o ile i one same zaangażują się w zmianę swojego położenia.

Aspekt prawny zjawiska przemocy

Polskie ustawodawstwo dotyczące problemów rodziny jest szeroko rozbudowane. Wśród wielu szczegółowych aktów normatywnych na uwagę zasługują te, które zapewniają prawno-karną ochronę rodziny. Zasadniczą funkcję w ochronie rodziny na gruncie prawa karnego pełni rozdział XXVI kodeksu karnego, w którym ustawodawca określił katalog przestępstw godzących w dobro rodziny i opieki, zaliczając do tej grupy: bigamię (art. 206 k.k.), znęcanie się (art. 207 k.k.), rozpijanie (art. 208 k.k.), uchylanie się od alimentów (art. 209 k.k.), porzucenie (art. 210 k.k.), porwanie (art. 211 k.k.) oraz organizowanie adopcji wbrew przepisom ustawy (art. 211a k.k.). Od chwili wejścia w życie przepisów kodeksu karnego, skazania za przestępstwa przeciwko rodzinie stały się tak liczne, że wysunęły się co do liczby na drugie miejsce po skazaniach za przestępstwa przeciwko mieniu. Zwłaszcza uderzająco duża jest liczba skazań z art. 184 k.k. za przestępstwa znęcania się nad rodziną. Przestępstwa znęcania się stanowią też największą grupę wśród ogółu różnych rodzajów przestępstw o charakterze agresywnym skierowanych przeciwko osobie. Przez znęcanie się należy rozumieć zwykle wielokrotność zachowania (systematyczne powtarzanie się), w wyniku którego dochodzi do naruszenia różnych dóbr osobistych ofiary, np. zdrowia, nietykalności, czci lub godności. Przestępstwo przemocy w rodzinie można popełnić zarówno przez działanie (bicie, lżenie), jak i zaniechanie (np. dręczenie głodem, nieudzielanie pomocy). Tego rodzaju czyny mogą być skierowane przeciwko dziecku, małżonkowi lub konkubentowi, albo przeciwko innej osobie należącej do rodziny. Ma ono charakter formalny, w jego znamionach nie mieszczą się ujemne następstwa wywołane w stanie zdrowia pokrzywdzonych. Jest to przestępstwo bezskutkowe (formalne), dokonane z chwilą znęcania się niezależnie od skutku, jaki znęcanie się spowodowało. Wystarczy, gdy poszczególne akty lub

działanie jednorazowe osiągnęło stopień odpowiadający pojęciu znęcania się. Natomiast wywołanie skutku, który będzie wykraczał poza zakres znamienia znęcania się i wyczerpywał znamiona innego przestępstwa, będzie uzasadniało przyjęcie kumulatywnej kwalifikacji czynu.

Należy jednak mieć na uwadze, że ochrona rodziny nie ogranicza się jedynie do stanowienia przepisów, lecz polega również na odpowiednim ich stosowaniu wobec sprawców wymienionych przestępstw. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem podlegającym ściganiu z urzędu, a więc do wszczęcia postępowania nie jest wymagana inicjatywa osoby pokrzywdzonej, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa może złożyć każdy. Zawiadomienie to można złożyć ustnie do protokołu lub na piśmie, zarówno osobiście, jak i listem poleconym. Natomiast w przypadku procedury „Niebieskiej Karty” wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A. Kartę wypełnia przedstawiciel właściwej służby, gdy w toku prowadzonych czynności służbowych poweźmie podejrzenie o stosowaniu przemocy w rodzinie. Do wypełniania formularza „Niebieska Karta – A” są zobowiązani: Policjant, przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia – lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, przedstawiciel oświaty – nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura przewiduje dwuetapowy udział osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, gdzie pierwszy etap, to zetknięcie z przedstawicielami w/w służb, którzy będą zobowiązani wypełnić formularz „Niebieska Karta – A” (zob. niżej), a drugi etap to zaproszenie przez zespół interdyscyplinarny bądź grupę roboczą na spotkanie i wspólne omówienie dalszych, zintegrowanych działań pomocowych. Jeżeli w związku z rozpoczęciem procedury ujawnione zostają przesłanki umożliwiające wszczęcie postępowania karnego – postępowanie takie jest wszczynane. Składa się ono z dwóch etapów: postępowania przygotowawczego i sądowego. Jeśli informacje uzyskane przez organy ścigania w niewystarczającej

sposób uprawdopodobniają popełnienie przestępstwa, to mogą one dokonać czynności sprawdzającym, zanim podejmą ostateczną decyzję (art. 307 k.p.k.). Zgodnie z art. 304 k.p.k. każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są również obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. Każdy obywatel ma więc społeczny obowiązek zawiadomić o popełnieniu przestępstwa, a instytucje państwowe i samorządowe mają obowiązek prawny. Brak wypełnienia tego obowiązku w przypadku zobowiązania prawnego skutkować może odpowiedzialnością karną za jego niedopełnienie. Wyjątkiem od zasady społecznego obowiązku zawiadamiania o przestępstwie jest art. 240 § 1 k.k. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że jeśli przemoc w rodzinie występuje dość często, zdarzenia takie powtarzają się, to nawet po wycofaniu zeznań przez osobę poszkodowaną, postępowanie przygotowawcze jest kontynuowane, gdyż opisane postępowanie sprawcy nosi znamiona przestępstwa z art. 207 kk, które ścigane jest z urzędu, niezależnie od woli pokrzywdzonego. Niekiedy ofiara przemocy nie rozumiejąc konsekwencji wynikających z dobrodziejstwa prawa, decyduje się tylko na rolę świadka we własnej sprawie. Nie korzysta z prawa dopuszczającego jej do udziału w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego na podstawie art. 53 KPK, mimo, że oskarżycielowi posiłkowemu w sprawach o przemoc domowa przysługuje szereg uprawnień kodeksowych. Oskarżyciel posiłkowy może działać niezależnie od prokuratora, ponieważ jest stroną w sprawie. Oskarżyciel posiłkowy musi być powiadamiany przez sąd o terminie rozprawy, otrzymywać odpisy orzeczeń, zarządzeń wydanych przez sąd, które może zaskarżyć.

Skala i zasięg zjawiska przemocy w rodzinie stanowią poważny problem

społeczny, dlatego też formy wsparcia osób doświadczających przemocy określone są ustawowo i gwarantowane na mocy tych przepisów. Art. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa formy pomocy, z jakich może skorzystać osoba dotknięta przemocą w rodzinie:

- poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, rodzinne socjalne oraz zawodowe,
- interwencja kryzysowa i wsparcie psychologiczne,
- ochrona przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc wspólne zamieszkiwanie oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną,
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą domową oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Dnia 30 listopada 2020 roku weszła w życie ustawa antyprzemocowa, w której za główny cel przyjęto szeroko pojętą ochronę ofiar przemocy domowej. Ustawa wprowadziła do polskiego systemu prawnego możliwość natychmiastowego izolowania sprawców przemocy w domowej od ofiar. Ustawa antyprzemocowa wprowadza zmiany w ustawie o policji m.in. w art. 15 aa, którego ust. 1 stanowi, że „Policjant ma prawo wydać wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego

mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „nakazem”, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zwany dalej „zakazem”. Nakaz i zakaz mogą być wydane łącznie i są natychmiast wykonalne.

Art. 15ab ust. 1 stanowi ponadto, że policjant wydaje nakaz lub zakaz:

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu
- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie

W przewidzianych prawem sytuacjach uprawniony organ – Policja, ale także dopuszcza się interwencje Żandarmerii Wojskowej – wydaje rzeczony nakaz i wręcza go osobie podejrzanej o znęcanie się, bądź umieszcza w drzwiach mieszkania, jeżeli taka osoba nie jest obecna w momencie podejmowania interwencji, bądź też nakaz wydano na podstawie odpowiedniego zgłoszenia, a nie podczas interwencji. Zgłoszenie poprzedzone jest przesłuchaniem ofiary lub świadków (w myśl przepisów k.p.c.), a fałszywe zeznania są przestępstwem z art. 233 k.k., za co grozi do 8 lat pozbawienia wolności. Osoba objęta nakazem opuszczenia lokalu może zabrać z niego rzeczy osobiste, a także przedmioty niezbędne do wykonywania pracy. Policja zobowiązana jest także do regularnego sprawdzania, czy sprawca przemocy stosuje się do tych sankcji. Jeśli złamie zakaz, policja może zastosować środki przymusu, by wyegzekwować nałożone zobowiązanie poprzez zastosowanie aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny (do 5000 złotych).

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE LESZCZYŃSKIM.

Przemoc domowa, która dotyka kobiet, dzieci, osób starszych, zależnych, niepełnosprawnych, a czasem również mężczyzn stanowi wielkie wyzwanie dla pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie profesjonalnej pomocy psychologicznej, prawnej ofiarom przemocy oraz zadbanie o to, by zapewnić bezpieczne schronienie osobom zagrożonym.

W Powiecie Leszczyńskim od 2001 roku działa Powiatowy Zespół Wsparcia Rodziny w skład którego wchodzi prawnik, psycholog, którzy udzielali wsparcia również osobom doświadczającym przemocy. Od 1 stycznia 2016 r. zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w Powiecie Leszczyńskim działają punkty, w których będą udzielane nieodpłatnie porady prawne dla osób uprawnionych, określonych w ustawie.

Tabela nr 1. Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnika w ramach Powiatowego Zespołu Wsparcia Rodziny w 2020 i w 2021 roku.

	2020	2021
Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnika	261	330

Powiat Leszczyński w latach 2020 – 2021 ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie zatrudniał na umowę zlecenie psychologa, który świadczył wsparcie i pomoc osobom zgłaszającym się do PCPR w kwestii m.in. przemocy. Od strony prawnej wsparcie udzielane zazwyczaj dotyczy pomocy w sporządzaniu pozwów o rozwód, separację, alimenty, eksmisję, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, natomiast od strony psychologicznej zakres pomocy skupia się na wspieraniu, motywowaniu do podjęcia działań i wytrwaniu w tych

działaniach, które służyć mają znormalizowaniu sytuacji osobistej. Poradnictwo psychologiczne udzielane było osobom i rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, alkoholowymi i innymi problemami występującymi w rodzinach. Bardzo często wskazana jest kontynuacja udziału w terapii psychologicznej ze względu na ogromne szkody w psychice i funkcjonowaniu emocjonalnym osób dotkniętych przemocą.

Tabela nr 2. Liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologa w ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2020 i 2021 roku

	2020	2021
Liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologa	110	181

W ramach realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022– 2026 zostały zebrane dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy zgromadzone w ramach działalności Gminnych i Miejsko Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie siedmiu gmin Powiatu Leszczyńskiego.

1. Gmina Lipno

Gmina Lipno leży w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Mieszka tu 8648 osób (stan na 31.12.2020 r.) w 18 miejscowościach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, Rewir Dzielnicowych w Lipnie, pedagodzy szkolni, pracownicy Ośrodka Zdrowia podejmują szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Z danych zebranych od GOPS w Lipnie wynikają następujące zestawienia:

Wykres nr 1 . Liczba osób/ rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy Lipno w latach 2019-2020 (74/14, 60/16)

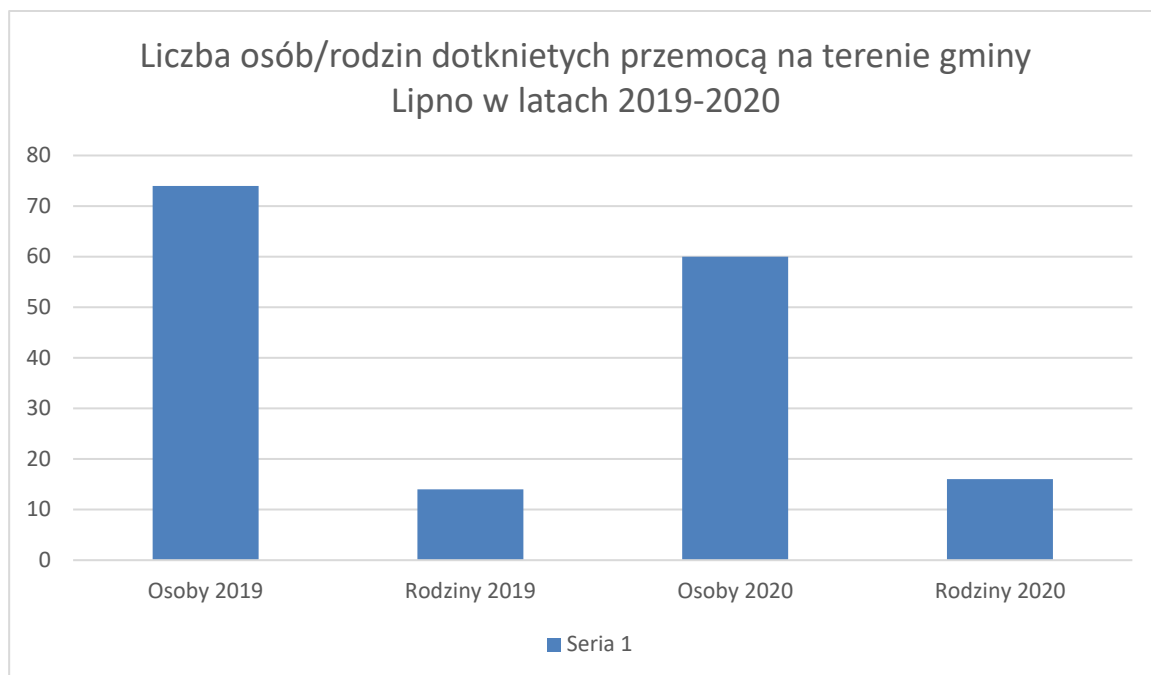
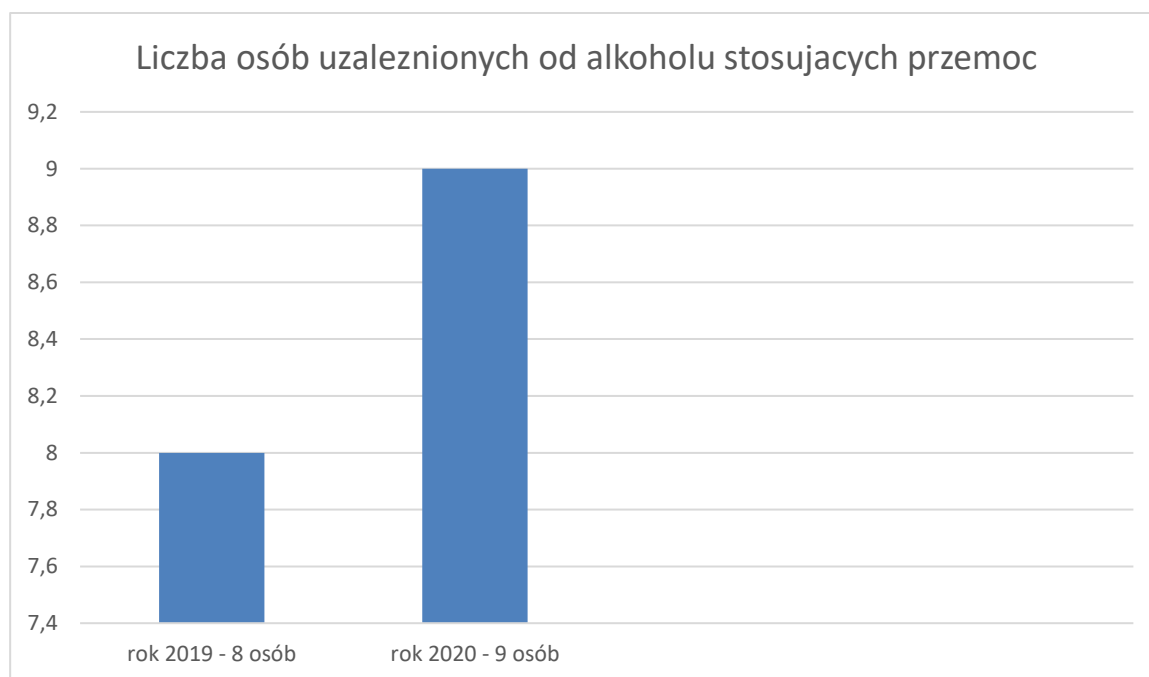

Tabela nr 3. Liczba założonych Niebieskich Kart przez Rewir Dzielnicowych w Lipnie oraz liczba interwencji w miejscu zamieszkania ofiar i sprawców przemocy przeprowadzonych przez Rewir Dzielnicowych w Lipnie.

LATA	2019	2020
Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie gminy Lipno	14	20
Liczba interwencji na terenie gminy Lipno	12	6

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie liczba osób uzależnionych od alkoholu i stosujących przemoc w ostatnich latach jest praktycznie taka sama oscyluje między 8 a 9 osób.

Wykres nr 2 . Liczba osób uzależnionych od alkoholu na terenie gminy Lipno w latach 2019-2020.

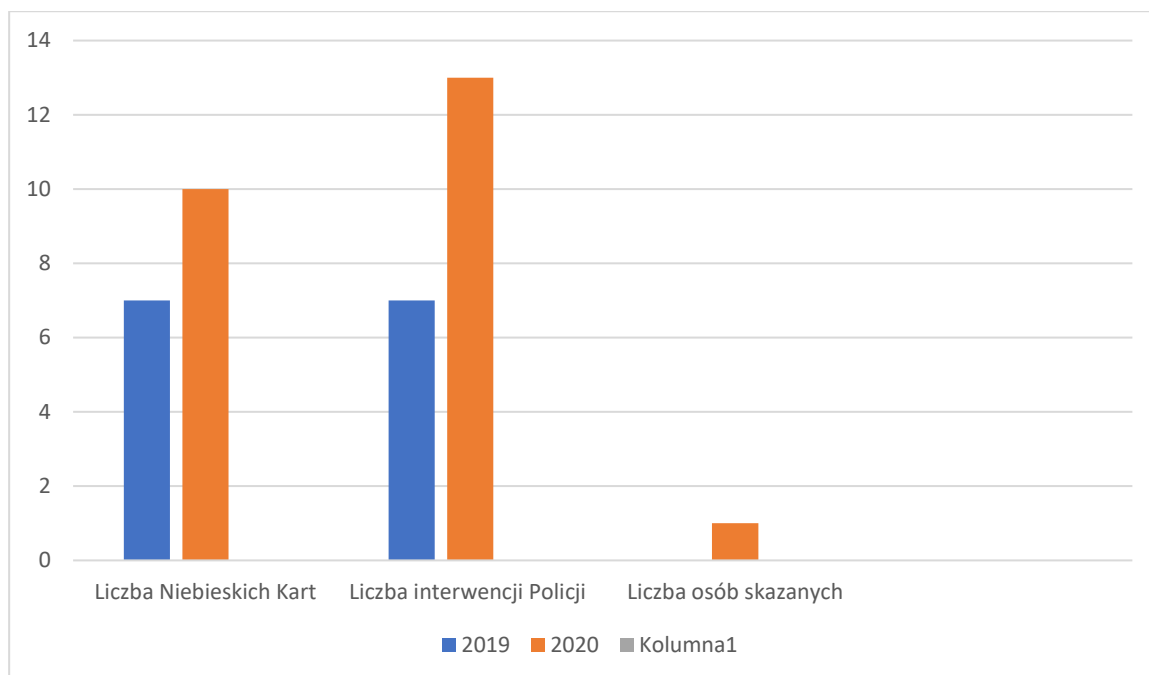
W roku 2019 GOPS skierował 1 rodzinę (3 osoby) z terenu Gminy Lipno do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Lesznie. W roku 2020 nie skierowano żadnej osoby.

2. Gmina Święciechowa

Gmina Święciechowa położona jest w Powiecie Leszczyńskim, w południowej części województwa wielkopolskiego. Od zachodu graniczy z gminą Wschowa w powiecie nowosolskim województwa lubuskiego, od północy z gminą Włoszakowice i Lipnem, od wschodu z miastem Leszmem i Gminą Rydzyna, a od południa z Gminą Góra w powiecie górowskim w województwie dolnośląskim. Według stanu na dzień 31.12.2019 r. Gminę zamieszkiwało 8791 mieszkańców, a w roku 2020 9115 mieszkańców. Na terenie Gminy Święciechowa działa Zespół Interdyscyplinarny od roku 2011.

Na terenie Gminy Święciechowa w roku 2019 przemoc rozpoznano w 7 rodzinach w skład, których wchodziło 27 osób w trzech przypadkach stwierdzono, że osoby stosujące przemoc były uzależnione od alkoholu. W roku 2020 r. rodzin tych było już 10 i przebywały w nich 42 osoby w czterech przypadkach stwierdzono uzależnienie od alkoholu u osoby stosującej przemoc.

Wykres nr 3 . Liczba założonych Niebieskich Kart, liczba postępowań Policji oraz liczba osób skazanych wyrokiem za stosowanie przemocy i objętych kuratelą w latach 2019 – 2020.

W latach 2019 - 2020 GOPS nie kierował żadnego mieszkańca z terenu Gminy Święciechowa na pobyt do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Lesznie.

3.Gmina Wijewo.

Wijewo to najmniejsza i najbardziej wysunięta na zachód gmina Powiatu Leszczyńskiego. Zajmuje 62 km² i według stanu na dzień 31.12.2019 r. liczyła 3830 mieszkańców, a w roku 2020 liczba mieszkańców wynosiła 3814. Podstawą

funkcjonowania gminy jest rolnictwo i turystyka. W gminie jest 7 wsi soleckich. Siedzibą gminy jest Wijewo.

Na terenie Gminy Wijewo w 2019 r. rozpoznano przemoc w 6 rodzinach, w skład których wchodziło 15 osób w 2 przypadkach stwierdzono uzależnienie od alkoholu u osoby stosującej przemoc. W roku 2020 przemoc rozpoznano w 12 rodzinach w skład których wchodziły 30 osoby, w 4 przypadkach stwierdzono uzależnienie od alkoholu u osoby stosującej przemoc.

Tabela nr 4. Liczba założonych Niebieskich w latach 2014 – 2015.

Lata	2019	2020
Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie gminy Wijewo	6	7

Na terenie Gminy Wijewo w roku 2020 – 1 osoba została skazana wyrokiem za stosowanie przemocy i objęta kuratelą sądową. Podczas gdy w roku poprzednim nie skazano żadnego mieszkańca Gminy Wijewo za stosowanie przemocy.

Tabela nr 5. Liczba interwencji Policji w sprawach przemocy domowej z podziałem na lata na terenie gminy Wijewo.

LATA	2019	2020
Liczba interwencji policji w sprawach przemocy domowej	7	4

W latach 2019 - 2020 GOPS nie kierował żadnego mieszkańca z terenu Gminy Wijewo na pobyt do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Lesznie. Na terenie Gminy nie funkcjonują świetlice socjoterapeutyczne.

4. Gmina Krzemieniewo

Gmina Krzemieniewo to piękny teren makroregionu Niziny Południowo - Wielkopolskiej. Gmina Krzemieniewo zajmuje obszar 113 km² powierzchni. Mieszka tu 8238 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2020 r. Na jej terenie znajduje się 18 wsi sołeckich. Sąsiaduje z gminami: Gostyń, Krzywiń, Osieczna, Poniec i Rydzyna. Siedzibą gminy jest Krzemieniewo.

Na terenie Gminy Krzemieniewo w 2019 r. rozpoznano przemoc w 8 rodzinach w skład których wchodziło 36 osób. W roku 2020 przemoc rozpoznano w 5 rodzinach w skład których wchodziło 9 osób. Liczba osób uzależnionych od alkoholu stosujących przemoc z podziałem na lata wygląda następująco:

- w 2019 r. – 7 osób;
- w 2020 r. – 7 osoby.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące ilości założonych Niebieskich Kart.

Tabela nr 6. Liczba założonych Niebieskich w latach 2019 – 2020.

Lata	2019	2020
Liczba założonych Niebieskich Kart	6	4

Na terenie gminy Krzemieniewo nie funkcjonują świetlice socjoterapeutyczne. W latach 2019 – 2020 GOPS w Krzemieniewie nie kierował żadnego mieszkańca z terenu Gminy Krzemieniewo do Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

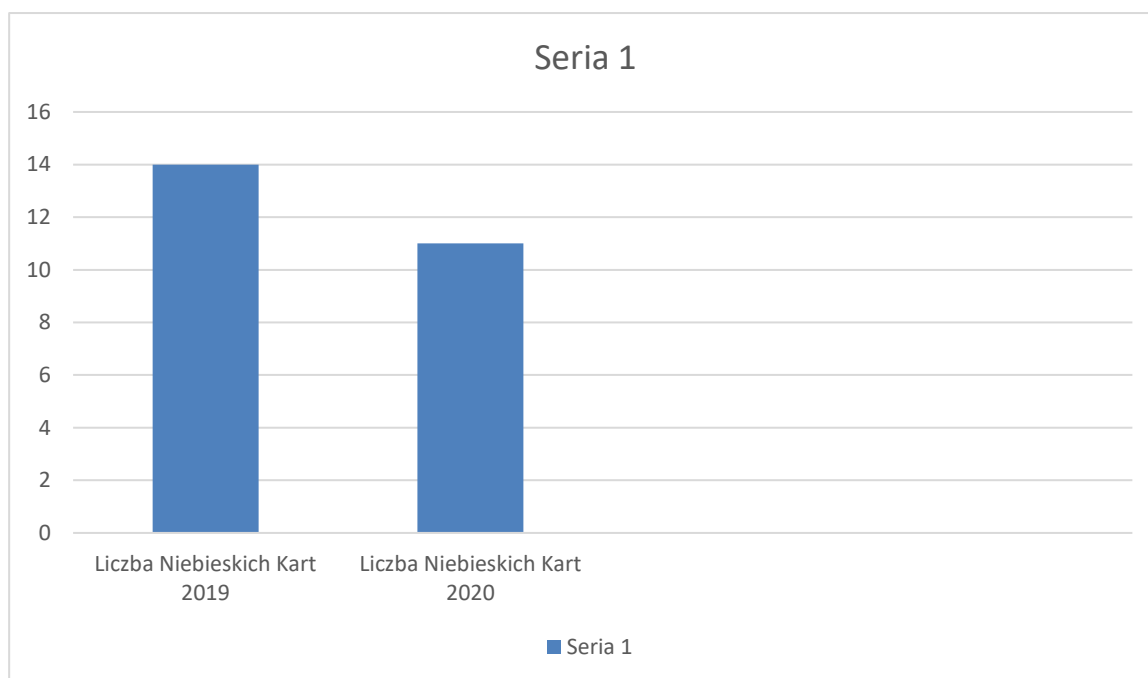
5. Gmina Włoszakowice

Gmina Włoszakowice położona jest w południowo zachodniej części Wielkopolski na terenie Powiatu Leszczyńskiego i obejmuje obszar 130 km². Siedzibą Gminy jest mieszkańców wieś Włoszakowice. Całą Gminę w skład której

wchodzi Włoszakowice - siedziba Gminy, 12 wsi soleckich oraz Boszkowo-Letnisko, zamieszkuje 9669 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2020 r.). W sezonie letnim, ze względu na swe walory turystyczne, ilość przebywających w Gminie zwiększa się o około 10 000 osób.

W gminie Włoszakowice w 2019 r. zdiagnozowano przemoc u 14 rodzin, a w roku 2020 w 11 rodzinach na terenie Gminy. Adekwatnie w roku 2019 stwierdzono, że 9 osób uzależnionych od alkoholu stosuje przemoc, a w roku 2020 liczba ta wynosiła już 10 osób. Poniższy wykres obrazuje interwencje policji oraz liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2014 – 2015.

Wykres nr 4 . Liczba założonych Niebieskich Kart (2019 -14, 2020 -11)

Na terenie gminy Włoszakowice nie działają świetlice socjoterapeutyczne. W latach 2019 - 2020 GOPS we Włoszakowicach nie kierował żadnego mieszkańca z terenu Gminy Włoszakowice na pobyt do Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

6.Gmina Rydzyna

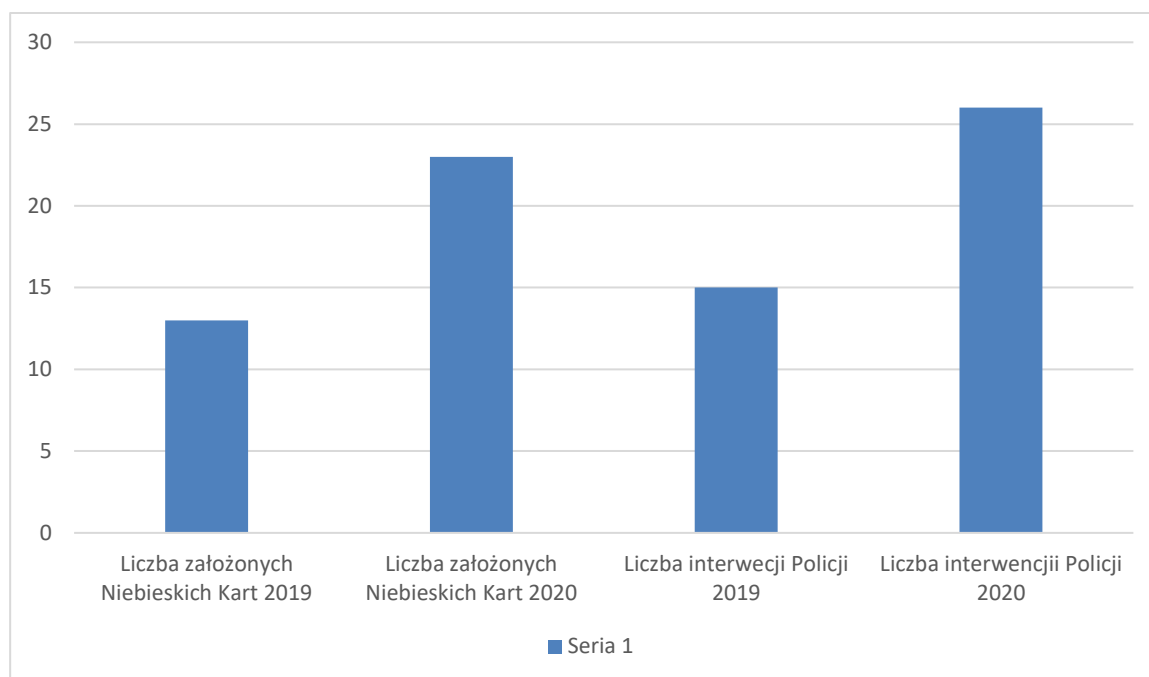
Gmina Rydzyna położona jest w południowej części Województwa Wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna (ok. 10 km), w Powiecie Leszczyńskim.

Gmina Rydzyna zajmuje powierzchnię 135,56 km². Sąsiaduje z pięcioma gminami Województwa Wielkopolskiego: Świąciechowa, Osieczna, Krzemieniewo, Poniec, Bojanowo i miastem Leszno oraz Gminą Góra (Województwo Dolnośląskie). Gminę Rydzyna zamieszkuje 9685 mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2020 r. Siedzibą gminy jest Rydzyna.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie prowadzi szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy. W latach 2019 – 2020 na terenie gminy było 22 i 26 rodzin dotkniętych przemocą. Wśród tych rodzin w 2019 r. odnotowano 13 osób uzależnionych od alkoholu stosujących przemoc, a w roku 2020 takich osób było 12.

W badanym okresie tj 2019 i 2020 r. zostało założonych w sumie 36 Niebieskich Kart, a liczba interwencji Policji w sprawach przemocy domowej na terenie gminy wyniosła w sumie 41 interwencji. W roku 2019 dwie osoby zostały skazane prawomocnym wyrokiem za stosowanie przemocy i objęte dozorem kuratora.

Wykres nr 5 . Liczba założonych Niebieskich Kart oraz liczba interwencji policji na terenie gminy Rydzyna w latach 2019-2020.

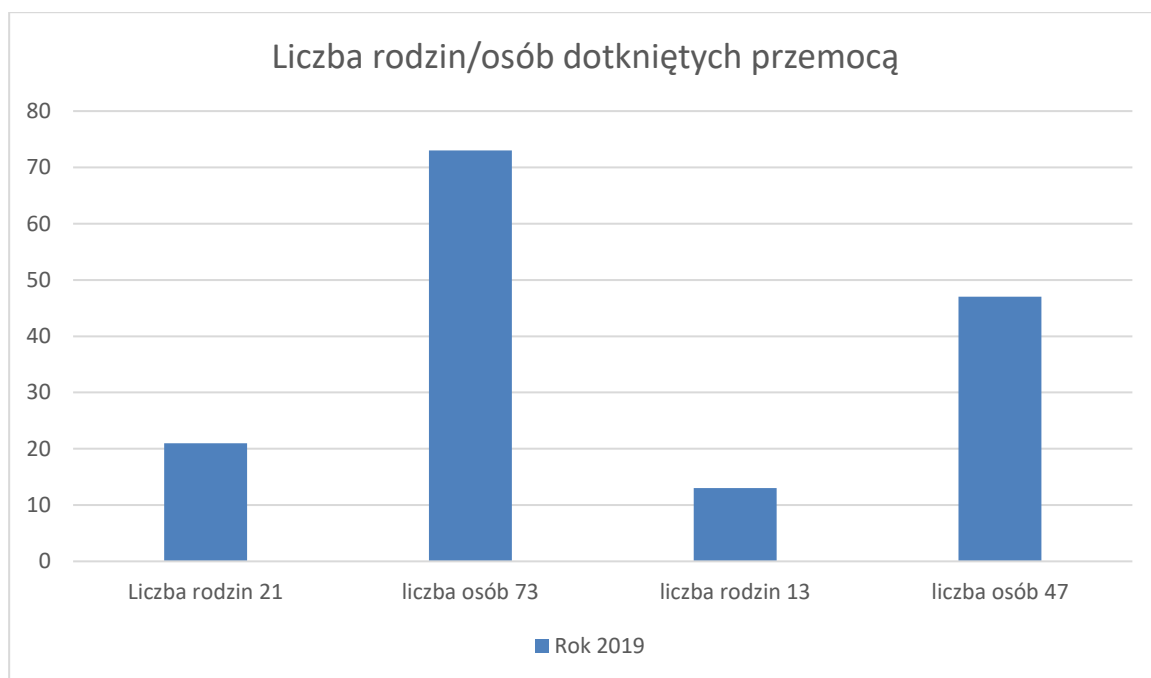
Na terenie gminy w 2019 r. działały 4 placówki wsparcia dziennego o charakterze podwórkowym, do których uczęszczało 95 osób. Natomiast w 2020 r. na terenie Gminy działała 1 placówka wsparcia dziennego o charakterze podwórkowym, do której uczęszczało 15 osób.

W roku 2019 r. OPS w Rydzynie skierował 2 osoby do Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W roku 2020 OPS nie kierował mieszkańca Gminy do ww. Ośrodka.

7.Gmina Osieczna

Miasto i gmina Osieczna usytuowane są w południowo-zachodniej Polsce, w odległości 9 kilometrów na północy wschód od Leszna, przy drodze Leszno - Śrem. Leży na terenie województwa wielkopolskiego, w Powiecie Leszczyńskim. Stan mieszkańców gminy na dzień 31.12.2020 r. wynosił 9269 mieszkańców. Na terenie miasta i gminy Osieczna funkcjonuje zespół specjalistów działających na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.

Wykres nr 6. Liczba osób/ rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy Osieczna z podziałem na lata 2019 i 2020.

Wykres nr 7. Liczba osób uzależnionych od alkoholu stosujących przemoc na terenie gminy Osieczna z podziałem na lata 2019 i 2020.

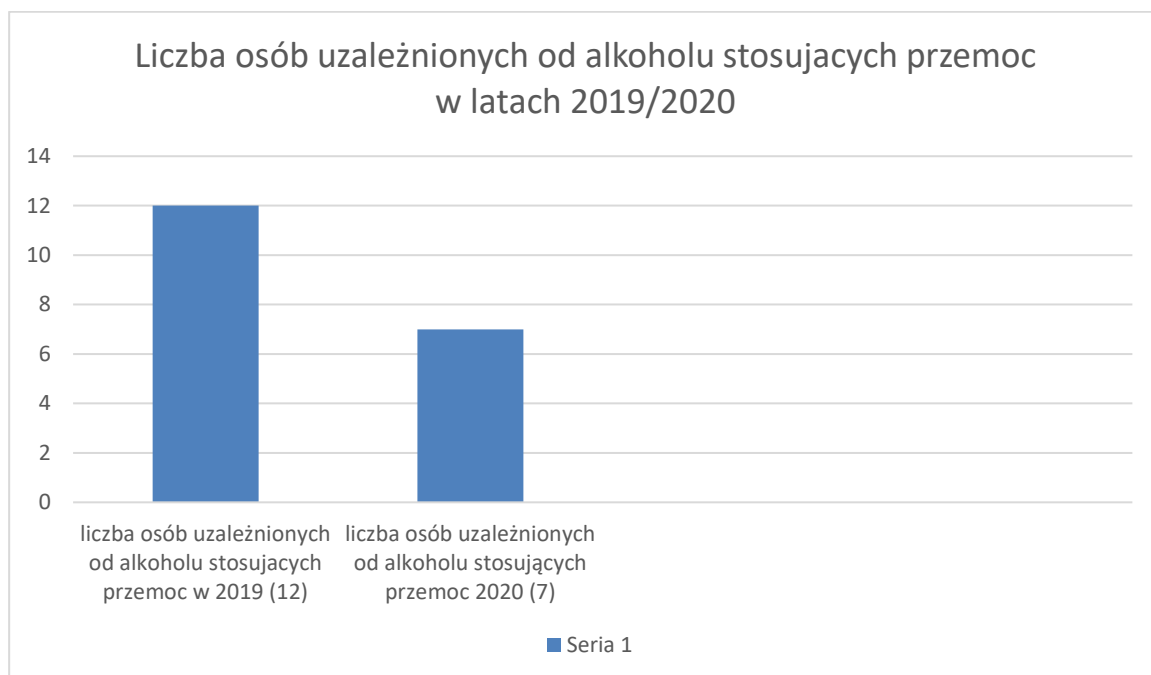

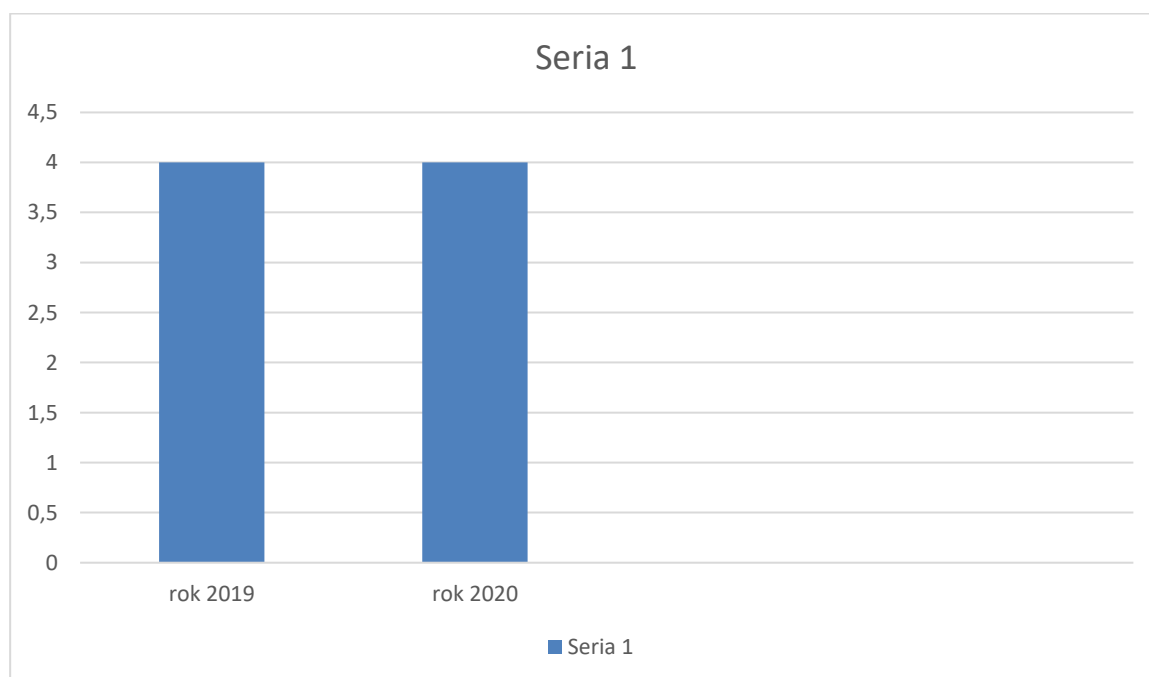
Tabela nr 7. Liczba założonych Niebieskich Kart przez Rewir Dzielnicowych w Osiecznej w latach 2019-2020. (2019 – 21, 2020 – 13)

LATA	2019	2020
Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie gminy Osieczna	21	13

Tabela nr 8. Liczba interwencji policji w sprawach przemocy domowej na terenie gminy Osieczna w latach 2019 -2020.

LATA	2019	2020
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK	9	2
Liczba osób zatrzymanych procesowo w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK	7	1

Wykres nr 8. Liczba osób skazanych wyrokiem za stosowanie przemocy z terenu gminy Osieczna z podziałem na lata 2019-2020 (2019 – 4, 2020 – 4)

W latach 2019 i 2020 liczba osób skazanych i objętych kuratelą na terenie Gminy Osieczna była taka sama i wynosiła 4 osoby.

W latach 2019 – 2020 MGOPS w Osiecznej nie kierował do Ośrodka Interwencji Kryzysowej żadnego mieszkańca z terenu gminy Osieczna.

W badanym okresie na terenie gminy Osieczna nie funkcjonowały świetlice terapeutyczne.

Na terenie Powiatu Leszczyńskiego Policja dokonywała zatrzymań osób do wytrzeźwienia w trakcie interwencji, podczas których sporządzano Niebieską Kartę. Poniżej w formie tabeli przedstawiono informacje przekazane przez KMP w Lesznie dotyczące powiatu Leszczyńskiego.

Rok 2019		
Gmina	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK.	Liczba osób zatrzymanych procesowo w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK.
Krzemieniewo	2	-
Lipno	3	3
Osieczna	9	2
Rydzyzna	5	1
Święciechowa	3	-
Włoszakowice	5	-
Wijewo	1	-

Rok 2020		
Gmina	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK.	Liczba osób zatrzymanych procesowo w związku z interwencją, gdzie została sporządzona NK.
Krzemieniewo	-	-
Lipno	1	1
Osieczna	7	1
Rydzyzna	8	4

Święciechowa	2	1
Włoszakowice	5	-
Wijewo	1	-

8. Analiza diagnozy zjawiska przemocy w Powiecie Leszczyńskim.

Wyżej przedstawione dane statystyczne nie odzwierciedlają w pełni skali i rozmiarów zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Leszczyńskiego. Z uwagi na panujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie oraz delikatność i hermetyczny krąg spraw rodzinnych, a także skłonność do maskowania zjawiska przemocy domowej wiele aktów przemocy pozostaje nierozpoznanych i nieujawnionych. Dlatego tak istotnym jest stworzenie kompleksowego i systemowego aparatu przeciwdziałania i profilaktyki przemocowej w Powiecie Leszczyńskim.

Niski poziom realizacji procedury Niebieskiej Karty można tłumaczyć faktem, iż procedurę inicjuje najczęściej policja, a osoby co do których istnieje przypuszczenie, że w ich rodzinie występuje przemoc nie chcą tego ujawniać pracownikom socjalnym i innym specjalistom. Uniemożliwia to założenie Niebieskiej Karty i przekazywanie jej innym instytucjom. Często, nawet jeśli dojdzie do ujawnienia przemocy, ofiary lub świadkowie wycofują się ze swojej aktywności i odmawiają współpracy ze specjalistycznymi służbami.

9. Analiza zjawiska przemocy w skali kraju

Na podstawie analizy dokumentu pt. Informacje dotyczące realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty” z lat 2018, 2019 i 2020 zauważyć można spadek sporządzonych przez Policję formularzy Niebieska Karta. Analogicznie zmniejszyła się też liczba przypadków przemocy w rodzinie. Wyraźnie widać to w latach 2019 i 2020. Wśród rodzajów stosowanej przemocy nadal najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna. Na drugim miejscu pozostaje

przemoc fizyczna. Pozostałe rodzaje przemocy tj. seksualna, ekonomiczna czy też z innego tytułu w latach 2018 i 2019 są do siebie zbliżone wielkościami. Natomiast w roku 2020 ich liczba jest mniejsza od lat poprzednich i związane jest to z panującą pandemią i wprowadzeniem obostrzeń.

Z analizy danych statystycznych wynika, że większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie działa będąc pod wpływem alkoholu.

W roku 2020 liczba tych osób wynosiła 39 798 i była niższa o 2 785 osób stosujących przemoc będąc pod wpływem alkoholu w roku 2019 oraz niższa o 3 384 osób odnotowanych w 2019 r.

Skala zjawisk przemocy w kraju:

	2018	2019	2020
liczba formularzy Niebieskiej Karty wypełnionych przez Policję	73153	74313	72601
liczba przypadków przemocy w rodzinie	159297	167102	164065
przypadki przemocy fizycznej	57580	58963	57760
przypadki przemocy psychicznej	75555	81000	81344
przypadki przemocy seksualnej	1244	1238	1163
przypadki przemocy ekonomicznej	1861	1897	1813
przypadki przemocy z tytułu innego rodzaju	23057	23004	21985
liczba postępowań wszczętych z art. 207 k.k	28786	30456	28912
liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie w tym;	88133	88032	85575
- kobiety,	65057	65195	62866
- mężczyźni,	10672	10676	10922
- dzieci	12404	12161	11787

liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w tym:	73654	74910	73228
- kobiety,	6045	6448	6677
- mężczyźni,	67306	68148	66198
- nieletni.	303	314	353
Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc będąc pod wpływem alkoholu w tym:	43182	42583	39798
- kobiety,	1903	2126	1986
- mężczyźni,	41257	40435	37781
- nieletni.	22	22	31
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy (rodzinnej i instytucjonalnej) w celu zabezpieczenia.	427	309	288

Pod koniec 2020 r. weszły w życie przepisy na podstawie których, policjant ma prawo wydać wobec osoby, która swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie, w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Nowe rozwiązanie, ma na celu szybkie izolowanie osoby stosującej przemoc w rodzinie od osoby dotkniętej przemocą, sytuacji, gdy stwarza ona zagrożenie dla jej życia lub zdrowia.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został opracowany na lata 2022 - 2026. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Podstawą programu jest zasada interdyscyplinarności, która zakłada, że wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy muszą być zaplanowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji. Istotne znaczenie ma tutaj koordynacja działań i rzeczywista współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny będącej w kryzysie. Program kierowany jest zarówno do rodzin jak i osób zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom uwikłanym w przemoc, jak również sprawcom przemocy.

Zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Program skierowany jest przede wszystkim do:

- osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych,
- osób stosujących przemoc w rodzinie (sprawców przemocy),
- świadków przemocy w rodzinie,
- pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- organizacji pozarządowych,
- społeczności lokalnej.

Cele Programu i kierunki działania

Za nadrzędny cel przyjmuje się podniesienie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie powiatu leszczyńskiego. Wszelkie działania zaplanowane w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. By skutecznie realizować zakładany cel wyszczególniono kierunki działań w zakresie:

- 1) Wspierania rozwoju instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w zakresie infrastruktury:
 - Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania Ośrodków Interwencji Kryzysowej oraz mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne,
 - Rozwój poradnictwa psychologicznego świadczonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

- 2) Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości udzielenia wsparcia osobom dotkniętym przemocą:
 - Opracowanie i opublikowanie informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie: informacje prawne oraz wskazania miejsc/ placówek, w których mieszkańcy powiatu leszczyńskiego mogą uzyskać pomoc wraz z określeniem możliwego wsparcia w danym miejscu,

- Organizowanie lokalnych kampanii społecznych oraz konferencji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
 - Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach powiatu leszczyńskiego.
- 3) Wzmocnienie kadr pracowników służb społecznych i innych podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar:
- Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching,
 - Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar.
- 4) Nawiązanie, wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:
- Zachęcenie gmin do zawierania porozumienia o współpracy z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - Podejmowanie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w programie edukacyjno – korekcyjnym dla osób stosujących przemoc,
 - Promowanie tworzenia, funkcjonowania oraz współpracy

między różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar.

- Wspieranie szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat leszczyński w działaniach edukacyjnych zwiększających świadomość zjawiska przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej,

5) Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań pomocowych,

- Stworzenie kompleksowego narzędzia umożliwiającego monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu leszczyńskiego.

IV. EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU, MONITOROWANIE, I EWALUACJA

Zakłada się, że działania podejmowane w ramach realizacji Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026 zwiększą skuteczność pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą, w szczególności poprzez :

- Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami świadczącymi pomoc,
- Wsparcie rozwoju podmiotów świadczących pomoc,
- Utrzymanie wysokiej jakości udzielanej pomocy,
- Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Podniesienie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec drugiej osoby oraz pozytywnych form rozwiązywania konfliktów,
- Utworzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej lub zapewnienie miejsc ofiarom przemocy w ww. placówkach,
- Szczegółowe zdiagnozowanie problemu przemocy w powiecie leszczyńskim.

Monitorowanie realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie leszczyńskim na lata 2021-2026 jest systematycznym procesem pozyskiwania informacji i danych umożliwiających wskazanie bieżącego stanu wdrażania zapisów dokumentu. Monitorowanie i ocena realizacji założeń Programu dokonywana będzie co najmniej raz do roku przez PCPR w Lesznie.

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. , poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 t.j.).
4. Uchwała Nr XLIII/254/2021 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Leszczyńskim na lata 2021-2027.
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259).
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. z 2021 poz. 1204)